Aan de leden

Datum
21 juli 2021
Kenmerk
TISB/U202100619
Lbr. 21/061
Telefoonnummer
070 373 8393
Bijlage(n)
-

Onderwerp
Implementatie informed consent

Geachte leden van college en gemeenteraad,

Graag informeren wij u hierbij over het volgende. In de recente meicirculaire is medegedeeld dat er dit jaar eenmalig € 0,68 miljoen is toegevoegd aan het gemeentefonds ten behoeve van de implementatie van 'informed consent' in de Jeugdgezondheidszorg (JGZ). Samengevat houdt dit in dat gemeenten wordt gevraagd met hun JGZ-organisaties de afspraak te maken dat op 1 januari 2022 'informed consent' is geïmplementeerd en er financiële afspraken over zijn. NB: Het betreft in dit kader overigens *niet* de COVID-vaccinaties.

In deze brief leggen we uit wat 'informed consent' inhoudt en wat de implementatie daarvan vraagt van gemeenten.

Context

'Informed consent' is bij vaccinaties de juridische term voor de tweetrapsraket voor toestemming tot vaccineren.
De eerste stap is informatie en toestemming voor de vaccinatie zelf. Dit betreft de geïnformeerde instemming met de medische handeling tot vaccineren. Deze eerste stap van 'informed consent' is sinds jaar en dag ingebouwd in de procedures en systemen.
De tweede stap van 'informed consent' gaat over de geïnformeerde toestemming tot uitwisseling van de gegevens van de vaccinatie met derden, in dit geval met het RIVM, o.a. ten behoeve van het bijhouden van de vaccinatiegraad.

Hier gaat in deze brief om de implementatie van die tweede stap, te weten het inbouwen van de toestemmingsverklaring. Hiermee wordt ouders (en kinderen vanaf 12 jaar) om toestemming

gevraagd om vaccinatiegegevens van het RVP (Rijksvaccinatieprogramma), die vastliggen bij de JGZ-organisatie die de betreffende vaccinatie gezet heeft, te delen met het RIVM.

'Informed consent' dient feitelijk al 2 jaar geïmplementeerd te zijn. Het gaat hier om een wettelijke verplichting. We zijn nu bezig met een inhaal-actie, omdat er nu duidelijke bestuurlijke afspraken zijn om 'informed consent' uiterlijk 1 januari 2022 geïmplementeerd te hebben.

Rol van gemeenten

Gemeenten zijn, in gevolge de Wet Publieke Gezondheid, verantwoordelijk voor de uitvoering van het RVP en daarmee ook medeverantwoordelijk voor (de implementatie van) 'informed consent'.

In de praktijk contracteren gemeenten JGZ-organisaties om de RVP-taken uit te voeren. De rol van gemeenten is in de implementatie beperkt tot de rol van opdrachtgever en financier. In lijn hiermee dienen gemeenten in de contracten / afspraken met hun JGZ-organisatie op te nemen dat per 1 januari 2022 voldaan wordt aan de verplichtingen rondom 'informed consent' en daar een vergoeding aan te verbinden.

Binnen gemeenten zal waarschijnlijk de afdeling die zich bezig houdt met publieke gezondheid en / of jeugd deze afspraken met de JGZ-organisatie vormgeven.

Wat moet er gebeuren om 'informed consent' te implementeren?

Omdat gemeenten, zoals hierboven vermeld, de uitvoering van het RVP uitbesteden aan JGZ-organisaties, vindt de feitelijke implementatie plaats bij JGZ-organisaties en hun respectievelijke softwareleveranciers en het RIVM.
Om u een volledig beeld te geven zetten we hieronder op een rij wat de implicaties zijn voor alle betrokken partijen:

- De implementatie van 'informed consent' wordt begeleid vanuit een project. Dit landelijke project loopt inmiddels ca. 5 maanden en ligt goed op planning. De VNG zit namens gemeenten in de stuurgroep van het project. Van gemeenten wordt geen verdere inhoudelijke rol in het project verwacht.
- 'Informed consent' wordt dus geïmplementeerd bij de JGZ-organisaties. Dit betekent dat:
  - Betreffende JGZ-medewerkers geïnformeerd moeten worden en werkprocessen aangepast.
  - De softwareleveranciers van de JGZ-organisaties de vraag krijgen een en ander te bouwen en aan te passen.
- Ook bij de zogenaamde faciliterende partijen, te weten, NCJ, Nictiz, Vzvz en RIVM moet één en ander gebeuren. Zij zijn reeds centraal gefinancierd ten behoeve van de inbouw van 'informed consent'.
- Het is aan gemeenten om in de afspraken met hun JGZ-aanbieders op te nemen dat 'informed consent' ingebouwd en geïmplementeerd is en daar een vergoeding voor af te spreken.
- De feitelijke inbouw en implementatie wordt verder volledig begeleid vanuit het project en daar hebben gemeenten verder geen rol in.

Afspraken en financiering

Om de implementatie-werkzaamheden van de softwareleveranciers en de JGZ-organisaties te kunnen financieren is er dus geld overgekomen naar het gemeentefonds. Het geld is uiteraard niet 'gelabeld', maar wel hiervoor bedoeld. Gemeenten maken immers afspraken met JGZ-organisaties en JGZ-organisaties op hun beurt weer met de softwareleveranciers die de JGZ-organisatie op ICT-vlak bedienen.

Berekend is dat, op landelijk niveau, de kosten voor de softwareleveranciers gezamenlijk ca. € 0,48 miljoen bedragen en de kosten aan de zijde van de JGZ-organisaties ca. € 0,2 miljoen bedragen. Vandaar de storting van € 0,68 miljoen in het gemeentefonds.

Uiteraard zijn de (financiële) afspraken tussen gemeenten en de hun bedienende JGZ-organisaties eigenstandige afspraken en kan de landelijke berekening niet één op één worden vertaald naar de lokale situaties. Daarom is het nodig dat gemeenten lokaal met de JGZ-organisaties afspraken maken.

Het lastige in deze is dat de € 0,68 miljoen verdeeld is over alle gemeenten.
De gemeenten worden bediend door ca. 40 JGZ-organisaties en de JGZ-organisaties op hun beurt weer door 6 (actieve) softwareleveranciers.
Dit vraagt dus om maatwerk en goede afstemming tussen gemeenten en hun JGZ-organisaties.

Vragen

Met vragen of opmerkingen over deze brief kunt u zich wenden tot Hester Heringa. Te bereiken via hester.heringa@vng.nl of 06 180 95 479.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

mr L.K. Geluk
Algemeen directeur